

KARIŠKIŲ ŽODIS

Leidžiamas Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyriaus

Kaina. 8 mėnesiams: kariškiams 8 aukštinai. Atskiri numeriai 60 skatikų.

Eina vieną kartą į savaitę.

Adresas: Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyrius (Gedimino g-vė Nr. 19).

Nr. 25

Kaunas, lapkričio mėn. 8 diena

1919 m.

Mūsų armijos veikimo apžvalga.

(Spalių 27 d. — lapkričio 5 d. 1919 m.).

Santykiai su lenkais.

Lenkų veikimą mūsų pafrontėje galima skirti į dvi dali: kuomet jie atvirai užpuola mūsų sargybas, rinktines ir kuomet jie nepuola, bet elgiasi taip, kad savo elgimusi iššaukti mūsų pasipriešinimą. Peržiūrėsime skyrium, kaip jie pasirodė paskutiniosios savaitės laiku.

Spalių 27 d. apie 30 lenkų su kulkosvaidžiais atvyko į Burbeikių kaimą (Utenos srityje), išstatė sargybas ir pradėjo plėsti ramius gyventojus; suėmė daug grūdų ir išsivežė.

Tą pačią dieną lenkai pasikvietė pas save į Gelvonių Sližių dvarą užvaizdą ir įsakė jam, nežiūrint į lietuvių valdžios išleistus įstatus, mokėti kumečiams senobinę algą t. y. mažesnę. Lenkai taip pat pareikalavo, kad tą pačią dieną pas juos atvyktų dvaro kontrolės komiteto pirmininkas. Jam nepaklausius 28. X. 9 val. ryte 6 legioninkai atvyko jo suimti. Neradę namie, nuėjo į gretimą Sližių kaimą ir pradėjo grobti. Iš vieno gyventojų atėmė veršį. Surašinėjo kaimo gyvulius ir primušė du gyventojų, atsisačiusiu parodyti jiems savo gyvulius. Apskritai lenkai laiko reikalingu kištis į to dvaro valdymą, nes savininkai artymi jiems žmonės: savininkas turėjo išbėgti į Lenkiją, o jo žmona suimta už šnipinėjimą priešą naudai.

Spalių 30 d. mūsų sargyba suėmė lenkus, kurie norėjo rekvizuoti grūdus Gaidelių kaime (Utenos srityje).

Vėliausios dar nevisai patikrintos žinios yra tos, kad ir kaunijos demarkacinės linijos pafrontėje lenkai šaukia naujokus, pradėjo daryti žymias gyvulių rekvizicijas. Suvalkijos užgrobtos dalies čia nemini, nes joje lenkai tikrai mobilizuoja mūsų piliečius.

Antra tarus, tegu lenkai atvirai pasako, kam jie spiečia jėgas mūsų pafrontėje. Pavyzdžiui į Gelvonių rajoną atsiunčia keletą naujų kuopų ir sakos, kad tai viskas prieš bermontininkus. Vietos žmonėms pasakius, kad priešaky stovi lietuvių kariuomenė, lenkai

sukinėjasi nežinia kas su jais (lietuviais) bus. Naujai atvykusios kuopos jau daro pastangų pereiti Neris upę ties Čiobiškiais. Jie nori apsupti ir pulti tame rajone esančią mūsų kariuomenę. Kaip tai skaudžiai atsiliėpia kiekvieno kariškio širdyse viename mūsų laikraštyje pramanyta žinutė, būk kokie tai „Varšuvos ponai“ važinėjo pafrontėje, darė tvarką, gražino gyventojams rekvizuotus gyvulius, o už užmuštus davinėjo raštukus. Mūsų kareivis žino, kad lenkas eidamas į mūsų žemę dengiasi broliste, bet rodo tikrą puoliko-plėšiko veidą. Šit faktai, kurie charakterizuos „Varšuvos ponų“ gerus norus ir tikroje šviesoje vaizduoja aukščiau minėtą žinutę.

Spalių m. naktį iš 25 į 26 d. lenkai puolė mūsų sargybą Balsiešiškių kaime, kursai yra keturi kilometrai į pietus nuo Straveninkų. Už juos atmuštas.

Spalių 28 d. Kiaukinės kaimo srityje lenkai puolė mūsų patrulius ir 4 mūsų kareivius paėmė į nelaisvę. Kiaukinės kaimas yra 7 kilometrai į pietus nuo Straveninkų, ant demarkacinės linijos rubežiaus. Tą pat dieną lenkai du kartu puolė mūsų lauko sargybą Dambavos dvare, bet abu kartu buvo atremti. Iš lenkų pusės vienas nukautas ir vienas sužeistas; mes nuostolių neturėjome.

Spalių 28 d. lenkai puolė mūsų patrulę prie Kasperiškių dvaro (tarp Punių ir Butrimonių), mūsų trys kareiviai pateko į nelaisvę.

Ir apskritai nupiešus bendrą vaizdą visur negeruojanti paminėsi legioninkus. Turmonto — Smalvų — Salakų linijoje lenkų gusarai ir pėstininkai apreiskė didelio judėjimo ir įsivėrį šia pus demarkacinės linijos grobia sodžius. Utenos kryptimi daro rekvizicijas. Širvintų kryptimi nuolat daro žyalybę. Puolimai pasikartoja ir Suvalkijoje. Nuo Dauguvos iki Vištyčio mūsų kareivis priverstas budriai budėti, kad galėtų atsakyti į jų puolimus.

Karininkas S-tis.

Dauguvos frontas.

Tarp dabartinių ir pirmųjų kovų su raudonarmiečiais yra didelis skirtumas. Mat įsiremus frontui į stiprią pačios prigimties pagamintą Dauguvos kranto poziciją, savaimė susidarė kovojančiom kariuomenėm neįveikiama kliūtis, kuri prikaldė priešininkus sąvesp ir nei žingsnio neleidžia paslinkti priešakin. Kaip mes,

taip ir bolševikai neįmanom ne pajudėti: pozicijos atdaros, gerai apšaudomos, — mažiausi krustelėjimą tuojau priešininkas patėmia ir rūpestingai apšaudo. Mūsų sargyba iš savo pusės noliatiniais šaudymais neduoda raudonarmiečiams ramumo bei doro poilsio. Susišaudymai pasikartoja beveik kiekvieną dieną ir dar gi naktimis.

Gilesnio pobūdžio bei rimto operatyvio išskaičiavimo tas lėtas šautuvų, kulkosvaidžių bei patrankų šaudymasis, aišku, neturi; tuo labiau, kad sumušti bolševikai yra begalo nukamuoti, suvargę ir vis dar negali atsipeikėti nuo paskutiniojo skaudaus smūgio. Kaip prityrimas tikrina, toks pakrikęs be ūpo priešininkas kovos atžvilgiu nesudaro jokio pavojaus ir drąsiai galima tarti, kad bolševikų viešpatavimas Lietuvoje galutinai užsibaigė ir niekuomet nebegrįž.

Jei, leiskim, moralinė bei militarinė raudonarmiečių padėtis pagerėtų ir tuomet šis priešas nebaisus, nes užimant stiprias Dauguvos pozicijas ir turint užtektinai užgrūdytų mūsųose karžygių-gynėjų, visuomet sulaikysime raudonarmiečių skverbimąsi.

Žymesnius Dauguvos fronto mūsų kariuomenės darbuotės nuotiklus čia paminėsiau.

26-X. Visą naktį priešininkas šaudė mūsų sargybos liniją; ypač stiprią šautuvų ir kulkosvaidžių ugnį sukonzentravo Podvinskos ir Norkovkos kaimų ruožtu. Diena praėjo ramiai, tik viduriniame bare įvyko paprastų sargybų susišaudymų.

27—28-X. Dienomis ir naktimis priešininkas budėjo. Smarkesnių susišaudymų įvyko dešiniame ir kairiame baruose. Viduriniame bare buvo ramu. Darbavosi mūsų žvalgai.

31-X Didesnio gyvumo raudonarmiečiai apreiškė Poguliankos rajone, kur jų žvalgai norėjo persikelti per upę, bet veik buvo išsklaidyti mūsų artilerijos šuviais.

31-X Rytą priešininko artilerija smarkiai šaudė Krišovkos rajono kasimus, tačiau jokios žalos neturėjom. Kituose baruose buvo ramu.

31-X Dieną protarpiais raudonarmiečiai apšaudė barus patrankomis; naktį bailiai šaudė kulkosvaidžiais. Rybakių kaimo srity nežinomais tikslais priešininkas apreiškė didelį judėjimą.

1—3-XI Kartkartėmis pasikartojo lėta patrankų ugnis. Šiaip jau baruose nieko ypatingo neįvyko. Nuostolių neturėjom. Kaip matome Dauguvos frontuos kovos su bolševikais nustojo to rimtumo ir stiprumo, kokie kadaise turėjo didžiausios galios. Paprastas nakties sargybų ir dienos žvalgų šaudymas paaiškinamas tuom, kad bolševikai nerimastauja ir skaito galimu laukti iš mūsų pusės aktyvaus žygio. Del tos priežasties žvalgybos tikslais jie siuntinėja patrankų šovinių.

Kovoje su bermontininkais.

Patikrintomis žiniomis Radviliškio frontuos labai pablogėjo bermontininkų ir vokiečių santykiai. Perejusieji frontą tikrina, kad vokiečiai net nuginkluoja kai kurias rusų dalis ir siunčia jas Rygos link. Likusiems Šiaulių—Radviliškio linijoje bermontininkų būriams vokiečiai trukdo išgauti maistą. Bermontininkų ūpas didžiai nupuolęs, ypač sužinojus gen. Judeničiaus įsakymo turinį, kuriuo jis griežtai pasmerkė avantiuristo pul. Bermonto-Avalovo darbuotę Lietuvoj ir Latvijoje, laukia rusų kareivius ir karininkus nepasiduoti išga-

mos suvedžiojimams, šalintis nuo Bermonto Virgoličo pinklių ir kuovelklausia pereiti Petrapilio frontan. Šis gen. Judeničiaus atsišaukimas padarė didžiausios įtakos į rusų kareivius, o jų vadai visai nosis nuleido. Tatai svarbiausia priežastis, kuri sukėlė rusų dalyse riaušių bei netvarką ir dabartės rusai kareiviai nleku būdu nenori kariauti su lietuviais. Apskritai bermontininkai ir jiems prijaučiantieji vokiečiai neturi mažiausios reguliarinės, disciplinuotos kariuomenės žymės. Kareiviai pasiskirstė į plėšikų gaujas, kurių tikras amatas — be pasigailėjimo plėšti, terioti ramių gyventojų turtą, mindžioti jų pilietines teises. Ypač atsižymėjo savo žvėriškais įnoriais bermontininkai įsigalėję Biržų—Saločių—Kriukių rajonuose. Kur tik pasisuka kalbamose vietose bermontininkai, ten skriaudos ir ašaros liejasi. Neveltui tatai pakantriausio būdo lietuvius tvėrėsi ginklo ir eina mušti pikta aziata.

Svarbiausius nuotiklus kovoje su nauju priešininku čia peržiūrėsime.

27-X Radviliškio kryptimi Pluškių kaimo srity priešininkas darė mėginimų skverbtis priekin, bet šautuvų ugnimi buvo tinkamai atremtas. Maž daug tuo pačiu laiku nuo Linkaičių stoties veržėsi šarvuotas traukinys, kuris patrankų šuviais be didelio vargo buvo pravytas. Naktį vėl bermontininkų pėstininkai bandė slinkti pirmyn, bet ir šiuo kart jam nepavyko,—mūsų užtvarų ugnimi veik buvo išsklaidytas.

Biržų rajone mūsų žvalgų spiriami bermontininkų būriai priversti buvo pasitraukti Šenbergo link. Dar pasilikę gaujos stengiasi nustumti mūsų žvalgus, bet nepasisekė.

Saločių srity žvalgai užpuolė bermontininkus; kelius iš jų užmušė, o kitus paėmė nelaisvėn.

28-X Linkaičių linijoje vokiečiai veržėsi priekin. Išūko smarkių susirėmimų. Vokiečiai atmušti. Maželių kaimo — Diktoriškių dv. linijoje susistiprino pėstininkais kulkosvaidžiais ir apreiškė didelio paslankumo.

Šiaurės bare bermontininkų raiteliai įsikverbė Podbiržės miestelin. Mūsų patrauktos dalys išmušė juos iš miestelio. Ant Pašvitinio domiai žvalgėsi priešininko aeroplanas. Jonišio geležinkelio pastebėtas ešetonų gabenimas Štaulių pusėn.

29-X Baisogalos kryptim Plušių kaimo srity skverbiantis pirmyn priešininko būrys buvo atremtas šautuvų ugnimi. Suimta belaisvių. Į Saulėnus atgabenta nauja pėstininkų rinktinė su kulkosvaidžiais.

Šiaurės bare, Žeimelių m. vėl pasirodė naujų pėstininkų su kulkosvaidžiais. Ši rinktinė tuojau tvėrė plėšimų. Saločių m. bermontininkų pėstininkų ir raitelių būriai darė sustiprintą žvalgybą. Pasvalio apsk. berm. gauja žiauriausiu būdu išplėšė Borkūnų kaimą. Mūsų žvalgai vistik tąją vagių gaują iš kaimo išvijo. Biržų—Podbiržės linijoje priešininkas darė mitrią žvalgybą, kuri buvo likviduota žvalgų pastangomis.

30-X Linkaičių krypties frontuos nieko ypatingo neįvyko. Saločių srity žvalgai persekiojo priešininką ir atėmė užgrobtą turtą (javų, arklių ir k.).

Žeimelių srity žvalgai netikėtai puolė bermontininkus, kurie suiminėjo gyventujuose arklius. Arkliai išvaduoti.

31-X Šiaurės bare iš abiejų pusių darėsi stipri žvalgyba. Žeimelio linijoje paėmėm belaisvių. Jonišio m. vėl pasirodė naujų vokiečių rinktinių.

1—4-XI Radviliškio—Raseinių ruožtu darėm sėkmingą žvalgybą. Pasvalio kryptimi buvo žymių žval-

gy susirėmimų. Priešininkas apleido Biržus. Dalis bermontininkų susilaikė Porovėjos dvare (netoli Biržų). Sekančią dieną iš dvaro jie buvo išvyti.

Saločių—Kubillūnų ruožtu pasikartojo žvalgy susirėmimai. Bermontininkai puolė Saločius. Ilgainiui komendantūros kareiviai drauge su partizanais atsėmė miestelį. Pasitraukdami iš Saločių bermontininkai užgrobė įkaitomis du kunigų ir kelias vietas įstaigų darbuotojus.

Paskutinėmis dienomis fronto padėty įvyko didelių atmainų. Aplinkybių verčiamas priešininkas priėmė mūsų valdžios pasiūlytas sąlygas ir lapkričio 2 d. jau pasitraukė iš Raseinių—Linkaičių—Kriūkių linijos bei kitų punktų. Dabartės nauja priešininko linija remiasi šių punktų: Ladviliškiai (10 km. į rytus nuo Jonišio) — Remdžiūnai — Lygumai — Stočiūnai — Augštalkiai — Vienkeliškiai — Jangėlaičiai — Daugečiai — Šaulėnai — Šidlavas — Dumšiškiai (2 km. į š. vakarus nuo Raseinių) — Eržvilkas — Sokolynė.

Kol kas šios naujos linijos frontuos ramu.

1919-XI-5.

Karininkas S—las.

Šiaurės fronto operacijos*.)

(Liepos 6 — 12 d. 1919 m.)

Dešinioji vora (2 pėstininkų pulkas) atlikusi paviršutinį priruošiamąjį operacijos darbą liepos 7 d. pasiuntė 4 partijų žvalgybą keliais: 1) Brodesai — Antazavas — Kūkliai, 2) Milėnai — Žirniejai — Sviliškiai — Manuliškiai — Balčiūniškiai — Suvėkai, 3) Aleksandra vėlė — Kumpaliai — Vaidminčiai — Rautežeriai ir 4) Solūnai — Ajačiai — Savėnai — Gūdai — Šarlotenhof. Tuo pačiu laiku Aleksandro vėlėje buvo sustiprinta užtvara ir įtaisyta telefono ryšis su pulko štabu. Be esamųjų sargybų Manuliškiuos — Sviliškiuos ir Šelmučluos taipogi buvo sustiprintos užtvaros. Svarbiausios, 2 batalionų stiprumo jėgas puolamosios voros vadai sukoncentravę tarpuežerė ties Manuliškiais ir Žirniejų mišku.

Vakare dalių kilnojimas užsibaigė. Apsaugos užtvaros grįžo į savo kuopas. Prysaky budriai veikė raitelių žvalgyba ir sekė bolševikų dalių judėjimą. Raudonarmiečiai laikėsi Savėnų — Komariškių linijos pozicijose. Pasibaigus žvalgybos darbuotei, viena puolimo rinktinė (2 batalionas) žygiavo pirmyn Manuliškių, Paliuniškių ir Balčiūniškių maršruto punktais į Rautežerius, o antra puolimo rinktinė (3 batalionas) gretimai slinko priekiu tuo pačiu ruožtu.

Apsaugojimui kairiojo voros sparno Vinosiadų — Vaidminčių kryptimi, kaip atsarga, slinko Pušaloto partizanų Mirties kuopa.

Pirmutinis kalbamojo žygiavimo uždavinys turėjo tikslą užpulti priešininką, įsigalėjusį Balčiūniškių rajono kryžkelėje ir nugalėjus jį abiem puolimo rinktinėm traukti Grunvaldo, Imbrodų link.

Greitu laiku įvyko nežymių pirmutinių dalių susidūrimų Balčiūniškių ir Vaidminčių kaimuose. Mūsų puolimas pasirodė tokio smarkumo, kad priešininkas

nei nepasipriešinęs veik išsisklaidė. Jokių nuostolių neturėjom. Mūsų batalionai nesusilaikydami vėl ėjo pirmyn ir slautė Melniūkų ir Gaidiškių sodžius, kur veikė bolševikų 16 pulkas su viena batarija.

Liepos 8 d. vidudieny po trumpaus bet atkaklaus mūšio, Gaidiškiai perėjo mūsų rankosna. Dar pažymėtinos šios dienos smarkios Rautežerių kovos, kuriose iš priešininko pusės dalyvavo 14 ir 15 pulkai. Kovą vis tik laimėjo mūsų dalys. Raudonarmiečiai palikę karo turto ir belaisvių, skubėtai pasitraukė. Paveldėjęs šią stiprią Rautežerių rusų poziciją, dalys kovodamos traukė Šarlotenhofo link. Greit pavyko užimti Šaiimus, aukštumas 188, 175 ir Pajadunką. Kiek rimtesnių rusų pasipriešinimų kuopos sutiko palei Rudaučius, kame veikė parinktos patvaresnės bolševikų dalys. Šiuo kart Rudaučių nepavyko paimti. Kitos 3 bataliono kuopos be ypatingo sunkumo nugalėjo silpną rusų pasipriešinimą ir užėmė strateginius punktus: aukštumą 139, Marlanovką, Antuš, Šteinenzee ir Grenceną.

Pagaliau po ypač žiaurių pėstininkų ir artilerijos kovų krito ir svarbiausias šios dienos operacijų punktas — Šarlotenhofas. Palikę čia igulos kuopą, puolimo rinktinės tuojau sekė besitraukiančius raudonarmiečius ir kovodamos pavakare užėmė Alt-Grunvaldą.

Čia pravartu pabrėžti, kad Šarlotenhof, A. Grunvaldo bei Slavėnų mūšiai atsižymėjo nepaprastu atkaklumu. Iš priešininko pusės juose dalyvavo šios dalys: 6 latvių komunistinis pulkas, tas pats 14, 15 ir 12 šaulių pulkai. Tačiau neatsižvelgiant į savo skaičių, raudonarmiečiai neįsigalėjo sulaukyti mūsų dalių veržimosi ir didžiais nuostoliais beveik pasitraukti.

Ilgainiui tą pačią dieną kovos vėl pasikartojo, Katriukos ir Griukos keliais priešininkas keletą kartų pakartojo priešpuolimus. Kai kurį laiką pergale svyravo, tačiau mūsų pėstininkų bei artileristų narsumu visi rusų priešpuolimai liko be pasekmių. Maža to, mūsų rinktinės priverstė bėgti didžiai sumuštus raudonarmiečius. Kovos lauke jie paliko daug nukautų, sužeistų, belaisvių ir didelį karo turą.

Mūšiai nesusilaikė. Artilerijos grumtinės tęsėsi. Po kiek laiko vėl prasidėjo didelių bolševikų jėgų puolimai. Keliose vietose mūsų pirmutinės dalys kiek turėjo pasitraukti atgal. Apskritai liepos 8 d. dešinioji voros vyriausiųjų jėgų padėtis buvo šioki: aukštuma 180—Ovčinovka—Sieruginai—Griukva (kaimas)—Garlunovka—Šteinenzee—Antuš—augš. 188 ir 175—Poviadinka—Rautenzee. Priešininko jėgos buvo sukoncentruotos Rudaučių—Gribovkos ruožte ir aiškiai numanu buvo rusų puolimo plenai.

(T. b.)

Kadišių mūšis.

Naktis rami. Tyla. Tik žvaigždės ant dangaus mirga. Mes traukiame į mūšį. Arkliai prunkščia, tarytum nujausdami šlandieną kaip tokio nepaprasto. Vežimų barškėjimas miško tyloje toli atsiliepia, it sveikindamas mūsų kareivius, kurie pirmą kartą čia atsilankė. Tyliai važiuodami kareiviai mąsto. Jų veidai apsiniauke it tamsūs debėsiai. Senai jie ištroškę pasveikinti baltuosius erelius, pasveikinti kardu tuos, kurie nepažinti atsibastė šia mūsų demarkacinės linijos ir, nesiskai-

*.) Žitt. • Kar. Žod. • Nr. 18, 19, 21.

tydami su jokiais santarvės reikalavimais, plėšia ir drasko gyventojus. Nors minkšta lietuvių širdis, bet regint mūsų šalyje viešpataujant tokius nenaudėlius, tur pavirsti akmenimi.

Štai jau baigiasi miškas, ir nuo Kadišių papūtė rytinės audros vėjelis. Vežimus sustabdė. Vadas mums pranešė, kad Kadišiai jau visai arti, tad turime patyka apsieiti, kad mus neišgirstų priešas. Vadas išsiuntė mūsų raitelių būrelį apsupti miestą. Kaip priešas bėgs, kad jam geriau suduoti iš užpakalio. Tuoj raiteliai tamsuoje išnyko.

Po valandėlės vadas išsiuntė žvalgybą ir paskui ją mūsų jėga pasijudino iš vietos.

Mano širdis pradėjo tankiau plakti, nes ir aš patekau žvalgybon. Rasi, susitiksiu su priešu ir be laiko, neatkeršijęs jam už mūsų Tėvynės grobimą, turėsiu žūti, bet tuoj nusiraminau. Štai ir plentas sukasi, štai ir tiltas, ant kurio, vadas sakė, turi būti lenkų sargyba... Prislinkome prie pat tilto ir matau — stovi du. Mano širdis virte užvirė. Norėjau šauti, bet nesinorėjo „išbudinti“, nes abudu, žiūrėdami į dangų, ką tai svajoję. Mano draugas suriko: „*reca do gory!*“, bet jie išsigandę, vietoj pasiduoti, iššovė ir leidosi bėgti, kiek tik kojos išneša. Savo šūviais mes juos tuoj pasivijom... Girdžiu netoli manęs vadas įsako: „Vyrai, valio per tiltą!“ Akimirkoj ir visi jau buvome už tilto. Viens iš jų sargybinių (trečias), matyt, kur miegojo: atbėgęs į pat mūsų vidurį sukinėjasi ir vis: „*panowie, ja swój*“. Mes su juo daug „ceremonijų“ nekėlėme...

Bet šūvių balsas taip greit sužadino priešą mieste, kad vos mes išsitiesm grandine, kaip mus puolė keliolika lenkų; matyt norėjo sulaikyti mus ant tilto, bet jau buvo vėlu; mes juos visus ištiesm ant plento...

Tada į mus pasipylė iš visų miestelio kampų šūviai. Ant mūsų galvų, kaip lapai pradėjo kristi medelių šakos. Dar buvo gerokai tamsu, tai iš jų šautuvų liepsnos liežuviai, kaip koki žiburiai žybčiojo, bet mes vis žengėm pirmyn ir tuoj juos visus nutildėm...

Lenkai matydami, kad jau blogai, išleido prieš mus paskutines savo pajėgas: 18 raitelių. Bet mūsų širdis tik ir laukė: vos tik jų ulonai pasirodė gatvėj, kuri ėjo skersai nuo plento, kaip po dviejų salvių iš jų tik mišinys pasidarė: vieni per arklių galvas vertėsi, kiti su arkliais krito žemėn. Pėstininkai matydami, kad iš jų ulonų tik mišinys pasidarė, leidosi visomis pėdomis bėgti, o mes jiems per užkulnius...

Jie paliko visą savo mantą, arklius, ginklus, maistą, žodžiu, visą, ką tik turėjo, kiti net išsivilkė, vienasmarškiniai bėgo, kad tik greičiau išsinešdinti.

Nepabėgėję lenkai nė pusės varsto, kaip pradėjo mūsų širdis (tie kur buvo išjoję už miestelio) jiems iš priesaikos karšti. Tada nabaugę po visus laukus pasklydo, nežinojo kur kuriam dėtis.

Vietos žmonelius apėmė neišpašakytas džiaugsmas: su ašaromis akyse pasitinką mūsų kareivius ir dėkoja, kad išvijo vagis, plėšikus, kurie ką tik nutverdami, viską be atlyginimo nuo jų plėšė.

Tuoj vadas užsakė iš to pat miestelio keletą vežimų, kurie akimirkoj jau čia pat buvo. Mes pradėjome rinkti grobį... Tu vyreliai! kiek mes čia visko užtikome: ginklų, amunicijos, prikeptos duonos, miltų ir šiaip viso gero... Jie čia, matyt, žiemavot ketino. Štai ir štabas su visais dokumentais puolimo ant Kapčiamiesčio*). Pastebėta, kad jie jau buvo išsivirė pusry-

čius ir pavalgę būtų žygiavę ant Kapčiamiesčio, bet mūsų širdis, kaip pusryčius, taip ir tą žygį jiems sugadino...

Apie šitą atsitikimą gandas žaibo greitumu aplėkė visą lenkų apylinkę. Lenkai nubėgę į Sapockinę pranešė, kad pilni miškai su armotom ir su kulkosvaidžiais lietuvių ir amerikonių. Nuo viso Seinų fronto apie 2 dieni buvo nuimti visi sargybiniai.

Kaip nupasakoja vietos gyventojai, tai lenkai daugiau nesigirdavo, kad eisą į Kauną, nes einant į Kauną reiks pamatyti Kadišius, iš kur reikėjo taip greitai nešdintis.

Blogiausia, tai tų amerikonių jie bijo (angliškuose rūbuose): vos tik pasirodė Lazdijuose kareiviai angliškuose rūbuose, kaip pasklido gandas, kad „Amerikos vaiskas“ ateina Seinų imti. Kažin kas dar tą pačią dieną tą gandą nunešė į Seinus ir, kaip nupasakoja, Seinų gyventojai, tuoj vakare pakilo didžiausias trukšmas: užvarė vežimus, pradėjo viską kraustyti ir per visą naktį nė truputį nemiegojo.

Aš neįsivaizdinu, kiek tuomet jiems baimės buvo, kuomet savo akimis pamatė ties Kadišiais tuos minėtuosius amerikonus. Ir kaip nuo jų nebėgsi? Kiti bėga visai nematę, o kaip gali nebėgti pamatę.

Tad valio jums antros kuopos kareiviai!

Valio mūsų Vadas!

Lazdijai,
1919-X-24.

Kareivis J. D.

Vargo poeto

K A S I A U I ..

Tėvynė daug metų kantriai iškentėjo,
Daug kentė jos sūnūs prislėgti vargū,
Per kraują ir ašaras saulė tekėjo,
Spindėdama tyliai ant bočių kapū.
Daug mindė ją žiaurūs kryžiaivai užpuolę,
Daug vargino ją įniršę lenkai,
Bet drąsiai kovojo tėvynės drąsuoliai,
Nors jų lavonais alsavo laukai.
Ir oras gaisrais per dienovydi rūkes,
Ir naktį pašvaistė plati ant dangaus,
Kova kalavijų ir mūšis padūkes —
Negadino dvasios lietuvių drąsaus.
Lenkus jis drąsiausiai laukuose kapojo,
Jis vijo kryževius drąsiai po miškus,
Jis drąsiai ir savąją galvą aukojo
Ir drąsiai sutiko tamsiuosius kapus.
Lietuviai! tad būkime drąsus kovoje
Su Lietuvos priešais gausingais plėšriais,
Ir bočių vilties širdyje nenustoje
Vaišingai sutikim kapais parengtais!..

Kaip mes grįžom...

Jau Lietuvos priešas, bolševikas, liko išvytas iš mūsų brangiosios tėvynės. Daugiau jis jau nesugrįž į mūsų žemę, ir nekankins mūsų brolių įvairiomis bausmėmis bei kankynėmis. Štai mes jį jau išvijom ir dabar laikinai esame Kurše, Latvių žemėj. Bet

mums ten yra neramu ir nelinksma, nes čia ne mūsų žemė. Kiekvienas mūsų kareivių trokšte, trokšta grįžti atgal, eiti į lenkų frontą, ginti savo numylėtos tėvynės nuo legioninkų, tų dvarininkų samdininkų. Juk jie kesinosi, nieko nežiūrėdami ir neklausydami užpulti Lietuvą ir jos ramius gyventojus.

Mūsų kareiviai išgirdo, kad mes trauksim į Kauną, bet ir tikėti nei vienas nenorėjo.

Galų gale parjojo bataliono vadas, karininkas ir pasakė, kad šiandien tuoj išeisim iš Kirkalnio ir eisim tiesiog į Kauną. Visi kareiviai iš džiaugsmo sušuko: „valio Lietuva, demokratinė respublika!“ Netrukus, taip apie antrą valandą po pietų, išrikiavo visus mūsų kuopos kareivius ir pasileidome žygiuoti. Atėję į plentą, truputį sustojome, pasilsėjome, pavakarieniavom. Tuom kart susirinko ir visas batalionas. Bataliono vadas išrikiavo visą savo batalioną, ir pradėjome traukti, pačiam vadui vadovaujant. Ir traukėme gi visu batalionu linksmas dainas dainuodami, kad net visa giria nuo Lietuvos kariškų dainų skambėte skambėjo. Išgirdo ir latvių žemės girios Lietuvos kareivių linksmy bei graudingų dainų. Tik mums buvo labai gaila, kad jau nevisi draugai grįžta priešą nugalėję. Daug jau mūsų paguldė galveles už tėvynę. Jie ilsis šaltuose kapuose, iš kur jau jie niekad nebegriž. Bet mes dar grįžtame ir eisim vyti antro dar piktesnio priešą — lenko...

Juodyla.

Vargo Aido.

Nenusimink, lietuvi!

Ko gi nuliūdes esi broli lietuvi? Kodel taip nusimineš? Matai jau blaivosi aptemusi padangė. Matai jau susibūrusius tūkstančius tvirtų vyrų, pasiryžusių savo krūtine visą, kas tik ant mūsų tėvynės guls, atremti. Girdi, kaip tavo broliai apkasuose sušalę, išalkę už tave kenčia. Matai, kaip dėl tavęs gerieji tautos sūnūs deda gyvybę ir vienas po kito dygsta nauji kapai...

O gal tu, broli, esi nusimineš delto, kad nebmatai Lietuvoj didelių, šventų ažuolynų, neberandi niekur amžinosios ugnies aukuro, nesutinki seno, balto vaidylos, nebegirdi malonių valdelyčių giesmių?..

Griuvėsiai, nedeguliai — apleisti laukai, iškirsti miškai ir didelė vargo ir ašarų našta gal jau pardaug suspaudė tavo širdį?..

Bet atsimink, broli, kad varge gimsta stiprybė, kad ant senų griuvėsių išauga ir prajįsta naujas gyvenimas. Lietuvio siela dar tebėra aukšta ir prakilni. Surūkusioj, užmirštoj bakūžėj dar rasi daug naujos kuriamos dvasios jėgos. Neužgeso Lietuvoj ir amžinoji ugnis. Tik ji persikėlė nuo aukuro į lietuvių varguolio širdį...

Ko gi nuliūdes esi, broli lietuvi? Matai — jau švinta aptemęs dangus. Antai nors per rūkus neiškiai jau matos pirmi viliojanti laimės spinduliai. Tik nenusimink ir tikėk į ateitį, nes lietuvis yra tvirtas ir pasiryžęs ką — ištes. Narsiai gynėsi apsiauptas garsioj Pilėnų pily ir dabar tikrai stovės už savo kraštą, už laisvę. — Ir platus pasaulis pamatys, kas yra lietuvis ir ko jis nori.

Daugiau padorumo.

Atsižvelgkime, broliai, į tai, ką mes darome.

Vos tik pradėjo žydėti jauna tėvynės kariuomenė, nešiodama garbingą karžygių vardą, kaip jau ji pradeda susitepti žmonių akyse, turinčių joje visą ateities viltį.

Jau kai kur įvyksta blogi santykiai tarp kariuomenės ir vietinių gyventojų ir net plėšimai, kurie tiesiog purvu drebia akysna visai Lietuvos atgimstančiai kariuomenei.

Nors tai tik reti atsitikimai, daromi kaikurių dainesusipratusių mūsų brolių kareivių, bet visgi šie atsitikimai turi didžiausios reikšmės pašaliečių akyse ir priverčia piliečius tuom susirūpinti.

Arba, vėl, itin prasiplatinęs blogumas tai tiesiog gyvuliškas kaikurių mūsų brolių atsidavimas begėdiškiems lyties jausmams.

Tas blogumas sunkiai slopina kareivių pasiryžimo dvasią. Jis yra plačiai ir giliai įleides šaknis vidaus ir fronto kariuomenės tarpe. O tai yra didelis priekaištas, kurį gali padaryti mums kiekvienas pilietis. Tai būtų tiesiog gėda kiekvienam kareiviui.

Tat meskime, broliai, blogus įpročius, labiau įsimastykime į savo didžiai svarbių pareigų prasmę kurias uždėjo mums brangi tėvynė. Pasirodykime tinkamais tėvynės sūnais, tinkamais mūsų jaunos kariuomenės kareiviais ir karininkais.

BroLIAI, susipraskime! Tvirti ir skautūs savyje nugalėsime priešus.

Vargo poėta.

Kovoje dėl Tėvynės.

(Žiūr. „K. Ž.“ 23 Nr.)

Sužeisti

KAREIVIAI:

Bučionis Juozas — Valkininkų k., Lelpūnų val., Seinų apskr. **Daujotis** Juozas — Utenos k., Lelpūnų val., Seinų apskr. **Laukis** Juozas — Švenčionių k., Lelpūnų val., Seinų apskr. **Salkis** Jonas — Balsupių k., Šunskų val. Mariampolės apskr. **Kumelėnas** Aleksa — Meldževičių k., Švenčionių val. ir apskr. **Kalvinskas** Jonas — Oktos k., Seirijų val., Alytaus apskr. **Morkūnas** Benediktas — Rundžių k., Žemaitkiemio val., Ukmergės apskr. **Kulboka** Jonas. **Grigonis** Bronius. **Kalvinskas** Jonas. **Raslauskas** Juozas. **Štugoždinis** Povilas — Važatkiemio k., Ašmenės val., Mariampolės apskr. **Stribulskas** Jonas — Žagariškių k., Punsko val., Mariampol. apskr. **Lazdauskas** Jurgis — Sasnavos k., Šunskų val., Mariampolės apskr. **Janickas** Pranas — Auglnikų k., Simno val. Kalvarijos apskr. **Zelenka** Juozas — Pamoteris, Pakuonio val., Mariampolės apskr. **Janulevičius** Petras — Varenų m. ir val., Alytaus apskr. **Degūtis** Nikodemas. **Vizbata** Juozas. **Barkevičius** Jonas. **Sargė** Simas — iš Malėtų. **Raslauskas** Juozas — Dvylikų k. **Batutis** Petras — Vainatrakių k. **Rakaukas** Antanas — Dobilės k. **Leipus** Antanas — Lėpečių k., Tiliškių val., Ežerėnų ap. **Vitkauskas** Alfonsas — Degučių v., Ežerėnų apskr.

Valinkevičius Jonas — Bobry k., Šventarečio val., Seinų apskr. **Gledraitis** Jonas — Kauno miesto. **Kursa** Mikas — Rumšiškės miesto, Kauno apskr. **Zavadskis** Mikas — Baisogalos val., Kedainių apskr. **Salvaitis** Jonas — Veridovų k., Girkalnio val., Raseinių apskr. **Tulauskas** Juozas — Padriačių k., Veiverių val., Mariampolės apskr. **Krušinskas** Jonas — Girinikų k., Veiverių val., Mariamp. apskr. **Bebrauskas** Pranas — Papartynų k., Šakių val. ir apskrities. **Byla** Kazys — Malaikonų k., Josvainių val., Kedainių apskr. **Maknauskas** Juozas — Virbalio k., Bartininkų val., Vilkaviškio apskr. **Ramanauskas** Feliksas — Jadovce k., Kamajų val., Švenčionių apskr. (pasiliko nerikiuotėje prie gurguolių). **Kišklonis** Pranas — Panemunės miestelio (pasiliko rikiuotėje). **Puras** Petras — Rumšiškės miest., Kauno apskrities. **Grabauskas** Petras — Kazliškų k., Mariamp. apskr. **Petrauskas** Motiejus — Panemunės m. Kauno apskr. **Berka** Jonas — Ulalių k., Svedasų v., Rokiškio apskr. **Baltakis** Vincas — Antuzavos k. ir v., Ežerėnų apskr. **Jankauskas** Pranas — Šilų k. Višintų v. Kupiškio ap. **Zaborskis** Juozas — Svedasų miesto, Rokiškio ap. **Briedis** Jonas — Anufoiškių k., Suveikių v., Rokišk. ap. **Seštokas** Viktoras — Staniūnų k., Kybartų v., Vilkaviškio apskr. **Venckaitis** Jonas — Kataučiznos, Žaliosios valsč., Vilkaviškio apskr. **Miklaševičius** Petras — Čižiškių k., Čeikių val., Švenčionių apskrities. **Pakulis** Jonas — Šeškinų k., Bartininkų val., Vilkaviškio apskr. **Budrevičius** Pijus — Tupikų k., Gražiškių val., Vilkaviškio apskr. **Paltanavičius** Antanas — Mariampolės miesto ir apskr. **Makarskis** Izidorius — Jameikių k., Dusetų val., Rokiškio apskr. **Jačevičius** Vladas — Aleksandravo k., Liubavo val., Mariampolės apskr. **Kriščlūnas** Jonas — Puskalnėlių k., Kvietiškių val., Mariampolės apskr. **Bočonas** Jonas — Mockutų k., Šakių val. ir apskr. **Avižius** Antanas — Guliniškių k., Antanavo val., Mariampolės apskr. **Lukoševičius** Jonas — Blažiškių k., Anykščių v., Ukmergės apskr. **Oboševičius** Petras — Novikų k., Deltuvos val., Ukmergės apskrities. **Strelkus** Jonas — Manuliškių k., Antuzavos v., Ežerėnų apskr. **Stružinas** Adomas — Antoniškų k., Suveikių val., Ežerėnų apskr. **Sakalis** Bronius — Basiliškių k., Obelių v., Rokiškio apskr. **Ališauskas** Juozas — Panemunės miest., Kauno apskr. **Marčilionis** Mikas — Veiverių k. ir val., Mariampolės ap. **Staniukynas** Vincas — Šeštakavo k. Krasnavos val., Mariampolės apskr. **Žukauskas** Pranas — Mendinovos k., Kedainių val. ir apskr. (pasiliko rikiuotėje). **Merkevičius** Antanas — Balčiūnų k., Pažerių val., Vilkaviškio apskr. **Rickis** Antanas — Kibelkių k., Kampliškių val., Vilkaviškio apskr. **Žilinskas** Petras — Kybartų miesto, Vilkaviškio apskr. **Venckūnas** Mykolas — Mariampolės miesto ir apskr. **Urbanavičius** Bronius — Peldžiūnų k., Girkalnio val., Raseinių apskr. **Vitulskis** Juozas — Uzulių k., Pažalsių val., Kauno apskr. **Dumčius** Juozas — Kuodžių k., Sintautų val., Šakių apskr. **Ligman** Aleksandras — Vartų k., Bartininkų val., Vilkaviškio apskr. **Rimkus** Adolfas — Šniamaičių k., Radviliškio vals., Saulių apskr. **Lydekaitis** Pranas — Pravezoniškių k., Kldulių val., Šakių apskr. **Sriubas** Jonas — Pignonų k., Anykščių val., Utenos apskr. **Sermukšnis** Juozas — Čekaniškių k., Debeikių val., Utenos apskr. **Jakas** Jonas. **Mavšakas** Abramus (žydai) — Vilniaus miesto. **Balutis** Antanas — Daugšergirės dvaro, Pakuonio val., Mariampolės apskr. **Mikelionis** Juozas — Valančiūnų k., Leipalingio val., Alytaus apskr. **Andriukaitis** Antanas — Augustavo dvaro, Šakių v. ir apskr. **Ceberekas** Baltrus — Karmilės k., Kovarsko val., Ukmergės apskr. **Ivaškevicius** Antanas — Alūntos k. ir val., Utenos apskr. **Slanikas** Antanas

— Garšvėnų k., Malėtų val. ir apskr. **Cibavičius** Vladas — Gudiniškių k., Kukutiškių val. Utenos apskr. **Strelčiūnas** Povilas — Uktadrijų k., Antalieptų val., Ežerėnų apskr. **Kapočius** Antanas — Panovių dvaro, Mariampolės apskr. **Puidukas** Juozas.

Kontūzyti

Deimas Jonas — Drisos k., Ilakų val., Sadavos apskr. **Liatkaitis** Pranas — Prienų miesto, Mariampolės apskr. **Salickis** Izraelius — Gardino miesto. **Janučionis** Vladas — Švintarščių dv., Kovarsko val., Ukmergės apskr. **Guzevičius** Kazys — Skiemonių k., Utenos val. ir apskr. **Ceikauskas** Jurgis — Kanukų k., Dukštų val., Ežerėnų apskr. **Sukis** Feliksas — Gikių k., Svedasų val., Rokiškio apskr.

Nelaisvėje

Čižauskas Klemensas — Dombrovkos k., Jevaravo val., Mariampolės apskr. **Bilža** Stasys — Kanevaičių k., Radviliškių val., Šiaulių apskr. **Kaliko** Juozas. **Ivanauskas** Vaclovas — Masališkių k., Mėrinkinės val., Alytaus apskr. **Cinelevičius** Jonas — Doškūnių k., Daugų val., Alytaus apskr. **Zurlis** Zigmantas — Burokareičių k., Niedzindės val., Alytaus ap. **Jacunskas** Jonas — Siminiškių kaimo Slabados val., Alytaus apskr. **Patackas** Vincas — Rakančių kaimo. **Kavaliauskas** Aieksa — Astrankos kaimo. **Kalnas** Onufras — Alinavos kaimo.

Dingo be žinios

Pankauskas Jonas — Skarulių k., Janavos val., Kauno apskr. **Staučauskas** Kazys — Proveniškų k., Rumšiškės val., Kauno apskr. **Ramanauskas** Jonas — Kampiškių val., Vilkaviškio apskr. **Zambocevičius** Antanas — Bajorinų k., Garlevos val., Mariampolės apskr. **Mellutis** Juozas — Panerių k., Rumšiškės val., Kauno apskr. **Simonavičius** Mykolas — Bakiškių k., Rumšiškų val., Kauno apskr. **Mikaluskas** Juozas — Naujų Antupių, Grižų val., Vilkaviškio apskr. **Ulberkis** Antanas — Geldžių k., Skirsnemunės val., Raseinių apskr. **Tamošaitis** Antanas — Skirsnemunės miestelio, Raseinių apskr. **Mėras** Antanas — Aitomėros dv., Godžiūnų val., Kedainių apskr. **Alasauskas** Vladas — Bumbulių k., Kražių v., Skaudvilės apskr. **Katinauskas** Petras — Taurakėno k., Pakuonio val., Mariampolės apskr. **Budzevičius** Juozas — Nikodemavos k., Kaišėdorių apskr. **Bitnas** Petras — Naumiesčio miesto, Tauragės apskr. **Gruodis** Petras — Antovainių k., Užpalių val., Utenos apskr. **Urbonas** Dzidorius — Puteikių k., Dusetų val., Rokiškio apskr. **Jokūbavičius** Mečislovas — Valakėlių k., Bapčių val., Kauno apskr. **Kaminskas** Pranas — Purvinų k., Vieksnių val., Šiaulių ap. **Valulis** Petras — Kelezerių k., Obelių val., Rokiškio apskr. **Vaitkūnas** Petras — Avizių k., Dusetų val., Rokiškio apskr. **Gasiūnas** Aleksandras — Bertinės dv., Ilukšto apskr. **Krukelis** Jonas — Matovčiznos, Obelių valsč., Rokiškio apskr. **Žluraitis** Juozas — Laukuniškių k., Jankų val., Šakių apskr.

Žinios.

Lietuvoje.

Ežerėnai. „Kariškių Žodžio“ Nr. 23 tipo žinutė iš Ežerėnų, kurioje ne visai teisingai aprašytas kareivių surengtas vakaras. Buvo vaidinta dvi komedijos „Kurčias Zentas“ ir „Neatmezgamas mazgas“. Kareiviai jau buvo išmokę savo roles, kuomet kai kuriems jų prisiėjo išvažiuoti. Juos pakeitusieji, nesėjo tokiu trumpu laiku įsigilinti į veikalo turinį ir scenoje laikėsi nesuvisu liuosai.

Neteisingai nupieštas ir dzūkelis, kad nemokėjo stovėti laike deklamavimo. Jis stovėjo ramiai, nuo kojų negriūdamas, taip kaip ir pritinka kareiviui. Komiško turinio monologai buvo pasakyti nesuvisu vykusiai.

P. Gudavičiaus vedamas choras padainavo apie 10 dainučių. Reikia žinoti, kad choras buvo surengtas greitu laiku. Jei ir galėjo būti klaidų, tai tik žodžių ištarime, nes veik visos choristės buvo sulenkėjusios lietuvaite, kurios mielu noru prisidėjo prie bendro darbo.

Kareivis P a r n a u s k a s.

Kaunas. Lapkričio 4 d. įgulos bažnyčioje buvo laikytos iškilmingos pamaldos pirmiems žuvusiems už tėvynę karžygiams, karininkui Juozapavičiui ir kareiviui Lukšiui paminėti.

Pamaldose dalyvavo Valstybės Prezidentas, Vyriausias Karo Vadas, anglų atstovai ir šiaip aukštųjų laipsnių kariškiai. Bažnyčioje buvo Karo mokyklos mokiniai ir Kauno įgulos dalies kareiviai. Pamaldų laike buvo giedota solo, griežta smuiku.

Užsienyje.

Latvija. Ministeris pirmininkas — eilinis kareivis. Mus pasiekusieji latvių laikraščiai praneša, kad Latvijos ministerių pirmininkas Ulmanis pastojo eiliniu kareiviu į pirmą kuopą studentų bataliono.

Iš Bermonto - Avalovo stovyklos. Naueno radio praneša, būk Bermontas kreipėsi į visas tautas, kad jos priverstų Latvių vyriausybę pradėti taikos derybas. Bermontas galvoja, būk su plėšikais dar galimos kokios tai derybos. Generolas Judeničas tinkamai jį įvertino, kaip Rusijos išgamą.

Berlyne yra sutverta Rusijos vakarų vyriausybė, kurios sąstata susideda iš įvairių įtariamų vokiečių bei rusų asmenų. Rūsų atstovybė Paryžiuje atsisakė pripažinti tą naują vyriausybę. Matoma ir Paryžiaus monarchistams nepakeliui su plėšikais.

Vokiečių vyriausybė pranešė, kad iki lapkričio 11 d. visi vokiečių kareiviai turi pereiti į Vokietiją. Kurie iki tojo laiko nepereis rubežių, bus paskelbti dezertoriais ir nustoja Vokietijos piliečio teisių. Tuomet pagerės ir mūsų kariuomenės padėtis, bus žinia, kad kovojama tik su Bermonto plėšikais. Nes dabar aiškiai žinia, kad kurioje vietoje susikauta su tais ne-naudėliais, o šūrek protestuoja vokiečiams, būk tai jie užkabinti.

Vokiečių laikraščiai, einantieji Karaliaučiuje irgi turi didelę plėšikams užuojautą. Juose pranešta, būk latviai Trockiui paliepus puolė tikruosius rusus. Dabar pasaulyje melas tiek išsiplatinęs, kad reikia labai budriai sekti ir mokėti atskirti kur tiesa, o kur melas.

Latvija. Jau senas laikas, kaip Bermonto ir vokiečių gaujos puolė Rygą, tikėdami greit ją užimti ir prisigrobtį. Bet pirmi jų puolimai buvo atmušti. Rusai su vokiečiais jau keletą kartų pranešdavo, kad paėmė Rygą, bet vis gaudavo smarkius smūgius. Jie puola be paliovos, sunkiąja artilerija nuolat apšaudo miestą ir padarė jame nemažų nuostolių. Dabar latviams padeda kovoti su plėšikų gaujomis atvykusios igauinių dalys. Reikia tikėtis, kad bendromis pajėgomis jie sumuš priešus ir sunaikins tą naują Bermonto-Golco avantiūrą.

Prie Petrapilio eina smarkūs mūsiai. Judeničas buvo užėmęs eilę miestų, k. a. Carskoje Sielo ir kitus. Be abejo jam būtų ir labiau pavykę, jei ne Bermonto-Virgoličo užpuolimas, kuris žymiai pagelbėjo bolševikams. Dabar kovos prie Petrapilio mažėja ir Judeničas kai kur priverstas buvo atsitraukti.

Iš Amerikos lietuvių kariškių gyvenimo.

Lietuviai kariškiai šaukia savo seimą. „Vienybė Lietuvininkų“ (Nr. 38) paduoda sekantį atsišaukimą:

„Amerikos lietuvių, kareivių ir jūreivių, laikytame susirinkime rugpiūčio 18 d. Šv. Jurgio svetainėje, Rochester, N. Y., buvo plačiai apkabėtas klausimas, kas link dabartinio padėjimo Lietuvoje, kur mūsų broliai kareiviai lieja savo kraują, gindami nuo užpuolikų Lietuvos laisvę. Lietuvos didžiausias priešas, lenkas, matyti, su visa savo jėga užsimojo sutrinti jos jauną, demokratišką Respubliką. Lenkai tikisi išterioti, daugiau iššaudyti susipratusių Lietuvos piliečių, o kitus amžinai pavergti po savo imperialistiniu jungu.

Atmindami šitokį sunkų mūsų Tėvynės padėjimą, mes, Rochesterio lietuviai, kareiviai ir jūreiviai, savo susirinkime vienbalsiai nutarėme atsišaukti į visus Amerikos lietuvius, tarnavusius kariuomenėje perėjo karo laiku, idant jie kuosparčiausiai dabar organizuotųsi ir ruošųsi apginti savo tėvynę nuo žmogžudžių.

BroLIAI, lietuviai, kareiviai ir jūreiviai, nedaleiskime priešams draskyti mūsų tėvų šalį! Negalėdami su ginklu ją apginti, nes mums neleidžiama į ten važiuoti, tai nors visi, vienu balsu pareikalaukime nuo S. V. valdžios, kad nedaleistų Lietuvą taip baisiai skriausti. Mes buvom pasišventę paaukauti savo gyvastis už šitos šalies laisvę, tik su supratimu, kad jai kovą išlaimėjus, Lietuva turi laisva pastoti. Mes vargom ir skurdom S. V. kariuomenėje, tikėdami pr. Vilsono 14 punkt. Dabar, kaip matome, jis užmiršo juos ir mūsų priedermę priminti jam apie tai. Am. lietuviai, kareiviai ir jūreiviai, vienykimės ir šaukime visuotiną susivažiavimą bendram išnešimui rezoliucijų, reikalaujančių pripažinimo Lietuvai laisvės.

Mes, Rochesterio lietuviai, kareiviai ir jūreiviai, tikrai pasitikime, kad šitas mūsų atsišaukimas bus maloniai kitų mūsų brolių kareivių priimtas ir kad Amerikos lietuvių kareivių ir jūreivių visuotinas susivažiavimas žymiai prisidės prie išliuosavimo mūsų tėvų šalies — Lietuvos.

Lai prasmenga Lietuvos priešai! Lai gyvuoja Lietuvos jauna Respublika!

Staays Klimaitis pirm., Vincas Uzdila izdin., Petras Berlinkas raitin.“

Pranešimas.

Paštu, Telegrafų ir Telefonų Valdyba šiuo praneša, kad susidariusiomis aplinkybėmis susisiekimas su laikuriomis Lietuvos vietomis dabar baigiasi pavėluoja. Valdyba iš savo pusės imasi visų jai galimų priemonių tam blogumui pašalinti.

Valdybos Viršininkas B. Tomasevičius.
Karcelerijos Vedėjas J. Augūnas.

Atsijustos redakcijai knygos.

Petras Biržys (Liūdiškietis) Sielos sparnai
28 pusl. Kaunas 1919 m.

Kun. A. Alekna Lietuvos Istorija. Antra laida. Kauņas 1919 m.

Nauji Literatūros Dalies leidiniai:

1. **Bendros taisyklės ir programa kvosti tarnaujančius kariuomenėje, įgyti teises būti pakeltu į pirmąjį karo valdininko laipsnį.** 16 pusl. Kaunas 1919 m. Kaina 1 auks.

2. **Kareivių užrašų knygelė.** 16 pusl. Kaunas 1919 m.

3. **Instrukcija karo automobilių šoferiams** 56 pusl. Kaunas 1919 m.

4. **D-ras AS—nė. Lyties ligos.** 24 pusl. Kaunas 1919 m.

5. **Azijos cholera.** Paruošė sanitarijos skyrius. 12 pusl. Kaunas 1919 m.

Rugsejo 28 d. š. m. Joniškėlio bataljono naudai, per pil. Filomeną Vasiliūnytę ir Jokūbą Serną apturėta nuo Žeimelio lietuvių-katalikų draugijos „Aušra“ ir Joniškėlio ruošiamųjų mokytojų kursų klausytojų šios aukos: 1) pinigų rusiškų 2362 rb., 2) pinigų lietuviškų 2809 rb. 61 sk., 3) rankšluosčių 23, 4) autų 4 poras,

5) baltinių 2 porai, 6) pančiakų 9 poros, 7) antklodžių 1, 8) pirštinių 25 poras, 9) drėbės 35 arš., 10) kiaušinių 135 št., truputį dešros ir sūrių.

Tos dovanos atėjo kaip tik tai dienai, kuomet batalionas trumpam poilsiui atitrauktas nuo fronto darė iškilmingą Tėvynės ištikimybei priesaiką. Didi tai buvo mūsų Karžygiams diena, o savųjų aiškiai parodytas prijautimas dar labiau pakėlė jų ūpą. Už taip malonų atminimą tariu širdingą ačių aukotojams, rinkėjams ir aukas atvežusiems pil. F. Vasiliūnaitei ir J. Šernui.

Joniškėlio Bataljono Vadas
Karininkas Jakaitis.

Redakcijos atsakai.

Priešų persekiotam kareiviui. Eilės netinka.

Kareiviui M-is. Jūs parašykite ką nors iš kariškių gyvenimo. Manifestacijos aprašymo nespausdinsime.

Kareiviui Baranauskui. Rašant žinutę, arba atitaisant savo nuomone klaidingai kito parašytą, visuomet reikia vengti šiurkštumų. Kiekvienas žmogus turi savo nuomonę ir apipasakoja taip, kaip jam rodos. Bet vienas gali statyti didesnių, kitas mažesnių reikalavimų. Jūsų žinutę spausdiname bent kiek patise. Tikimės, kad ir daugiau mums parašysite.

Svyrūnui. Tokie apsiereiškimai, kaip Tamstos aprašyti mūsų kariuomenėje nyksta, nes ir lietuviai ima viršų ir vyrėausybė su tuo kovoja. Ilgainiui tas blogumas visai išnyks. Feljetonėlio nedėsime.

Vargo Aidui. Rašyk Tamsta ir toliau ir lavinkis rašyme. Gerai būtų, jei rašytum ne vien fantazijas bei alegorijas, bet ir šiaip gyvenimo vaizdelius. Neturėdami daugiau Tamstos raštų, tuotarpu negalime ir kitų patarimų bei norodymų duoti. Abu rašinėliu sunaudosime.

Kas iškart užsisakys

„KARIŠKIŲ ŽODIS“

ne mažiau pusėi metų gaus dovaną
1920 met. Kariškių Kalendorių,

„Kariškių Žodis“ dabar deda

PAVEIKSLŲ.

„Kariškių Žodis“ 6 mn. — 12

auks. 12 mėn. — 20 auksinų.

Adresas: Kaunas, „Kariškių Žodis“, Generalinis Stabas, Literatūros dalis.